

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“

Klagenfurt, Hubert-Klausner-Ring 26 — Tel. 13-02

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Hubert-Klausner-Ring 26

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 10 Rpf.
Stane četrletno: 1 RM. — Pol; letoletno: 4 RM. — Pol
Za Jugoslavijo četrletno: Din. 25; letoletno: Din. 100

„Vojaška zveza treh največjih držav sveta“.

Pogodba Nemčije, Italije in Japonske za ureditev Evrope in Azije.

Minuli petek je bila v Berlinu sklenjena pogodba, ki je po svoji vsebini najdalekosežnejša izmed vseh doslej znanih pogodb. Naperjena je proti vsakomur, ki bi hotel ovirati novo ureditev Evrope po Nemčiji in Italiji in novo ureditev Daljnega vzhoda po Japonski. Izrecno pa priznava pogodba Rusijo, katere politični položaj ostane nedotaknjen.

Pogodba je bila podpisana po zunanjih ministrih Nemčije, Italije in poslaniku Japonske. Podpisu je sledil ob navzočnosti Führerja Adolfa Hitlerja svečan državni akt, kateremu so prisostvovali še člani italijanskega in japonskega poslaništva ter osebnosti nemškega političnega in vojaškega življenja. Pogodba ima sledeče besedilo:

Vlade Nemčije, Italije in Japonske smatrajo za predpogoj trajnega miru, da dobi vsaka nacija sveta sebi pripadajoči prostor. Zato so sklenile, da si bodo stale medsebojno ob strani pri razgovorih v velikoazijskem prostoru in v predelih Evrope in da bodo sodelovale predvsem s ciljem, da ustvarijo in ohranijo nov red reči, pripraven za pospeševanje procvita in blaginje tamšnjih narodov. Nadalje je želja teh treh vlad, da raztegnejo sodelovanje na take nacije v drugih delih sveta, ki so pripravljene, da svoja prizadevanja enako usmerijo ko one same, tako da se uresničijo njihova stremjenja, ki imajo svetovni mir za končni cilj. Temu odgovarjajoče so vlade Nemčije, Italije in Japonske sklenile sledeče:

Člen 1. Japonska priznava in spoštuje vodstvo Nemčije in Italije pri ustvaritvi novega reda v Evropi.

Člen 2. Nemčija in Italija priznata in spoštujeta vođstvo Japonske pri ustvaritvi novega reda v velikoazijskem prostoru.

Člen 3. Nemčija, Italija in Japonska so sporazumne, da bodo sodelovale pri svojih prizadevanjih na zgoraj navedeni osnovi. Nadalje se obvežejo, da se bodo medsebojno podpirale z vsemi političnimi, gospodarskimi in vojaškimi sredstvi, če bi bila katera treh pogodbenic napadena od države, ki trenutno ni zapletena v evropsko vojno ali v kitajsko-japonski spor.

Člen 4. Da se sedanja pogodba izvede, se takoj sestanejo skupne tehnične komisije, katere člane imenujejo vlade Nemčije, Italije in Japonske.

Člen 5. Nemčija, Italija in Japonska izjavljajo, da se ta sporazum v nikakem oziru ne dotika političnega statusa, ki obstoja trenutno med vsako treh pogodbenic in Sovjetsko Rusijo.

Člen 6. Sedanja pogodba stopi v veljavo takoj s podpisom in velja deset let, začenši od dneva podpisa. Pravčasno, pred potekom te dobe bodo visoke pogodbence pričele pogajanje za njeno obnovitev, če to predlaga ena izmed njih.

V potrdilo tega so podpisniki, od svojih vlad v to opolnomočeni, to pogodbo podpisali in opremili s svojimi pečati.

Izstavljeno v trojnem prvopisu v Berlinu 27. septembra 1940 — v 18. letu fašistične dobe — odgovarjajoče 27. dnevu 9. meseca 15. leta Syowa.

Izjava ministra v. Ribbentropa.

Ob navzočnosti Führerja Adolfa Hitlerja je zunanji minister v. Ribbentrop nato podal izjavo, v kateri je uvodno naglasil, da je nemška vlada od leta

1933 stremela za tem, da mirnim potom doseže novo in trajno sožitje evropskih narodov in da zagotovi nemškemu narodu njegov delež na dobrih straneh tega sveta. V večletnem delu se ji je posrečilo, da je odstranila večji del Nemčiji prizadete krivice, dokler niso organizirani vojni hujskači judovsko kapitalističnih demokracij Evropo vnovič tresčili v vojno, katere Nemčija ni hotela. S tem pa se revizija neznosnih evropskih razmer ne ovira, marveč le pospešuje. Neznosni položaj tega sveta se odstranjuje pod vojaškimi udarci napadenih narodov. Velike nacije si bodo priborile končno enakopravnost na podlagi najvišje vseh zemskih pravic. Vendar ta boj ni naperjen proti drugim narodom, marveč proti obstoju mednarodne zarote, ki je svet zamogla že enkrat tresčiti v krvavo vojno.

Ravnokar sklenjena pogodba med tremi velesilami ne sloni samo na prijateljstvu, marveč predvsem na interesni skupnosti treh mladih, razvijajočih se in istim socialnim ciljem služočih narodov. Zato je naperjena samo proti onim vojnim hujskačem in brezodgovornim elementom ostalega sveta, ki hočejo v nasprotju s pravimi interesi vseh narodov to vojno podaljšati ali razširiti. Minister je zaključil tako:

„Pogodba naj pripomore svetu čimprej ko mogoče k miru. Vsaka država, ki se bo postavila napram temu taboru z željo, da prispeva k upostavitvi mirnih odnošajev med narodi, bo odkrito in hvaležno pozdravljena ter povabljen, naj gospodarsko in politično sodeluje. Vsaka država pa, ki bi se hotela vmešavati v končni razvoj teh problemov v Evropi in Vzhodni Aziji, bo imela opraviti z združeno silo treh narodov z 250 milijoni. Na ta način bo ta pogodba v vsakem slučaju služila svetovnemu miru.“

Slični izjavi sta podala nato ital. zunanji minister grof Ciano in japonski poslanik v Berlinu Kurusu.

Odmev berlinskega pakta.

Berlinska pogodba je izzvala v vsem svetu izreden odmev. Med Berlinom, Rimom in Tokijem so bili izmenjani pozdravni brzojavi. Japonska je pakt pozdravila z manifestacijami in izrednimi izdajami listov, zunanji minister Matsuoka je nazval pakt zgodovinski dogodek največjega pomena. Italijanski listi govorijo o jeklenem paktu, ostrem ko orožje. Španski dnevniki so menja mnenja, da je s tem prizadeta tudi

usoda Španije. Moskovski listi so posvetili pogodbi veliko pozornost in podčrtali predvsem točko, ki se tičejo Sovjetske Rusije.

Ameriški listi so prinesli besedilo pogodbe na prvem mestu. „New-York Post“ smatra pogodbo naperjeno proti Ameriki, ker bi se morala Amerika odslej boriti proti Nemčiji in Italiji ter Japonski hkrati. Angleški radio skuša pomen pogodbe zmanjšati s trditvijo, da je znak slabosti, ker skuša Ameriko izločiti iz vojne. Priznava pa, da gre sedaj za življenje in smrt angleškega imperija.

„Völk. Beobachter“ od sobote je zapisal, da je s paktom upstavljen velikanski obrambni blok, ki se razteza čez ves svet in da je najboljšo sredstvo za zopetno vpostavitev svetovnega miru na vseh frontah.

Pregled vojaških dogodkov.

Nemško vojaško poročilo:

26. septembra. Nemška letala so napadala London in južno Anglijo ter zadevala z bombami doke in druge vojaške cilje. Nasprotna letala so napadala civiliste med drugim tudi v Berlinu. Nemška podmornica je potopila 4 parnike. — 27. septembra. Nemška letala nadaljujejo z napadi na vojaške in vojno-važne cilje južne in srednje Anglije. Poedina angl. letala so napadla Nizozemsko, Belgijo in sev. Francijo. Potopljeni sta bili 2 trgovski ladji. — 28. septembra. Napadi na naprave južne in srednje Anglije so se nadaljevali. Sestreljeno je bilo 101 angl. letalo, 38 nemških se ni vrnilo. Nemške baterije so obstreljevale Dover. — 29. septembra. Napadi so se osredotočili predvsem na London in Liverpool. Angl. letala so zaman skušala doseči Berlin, v zapadni in jugozapadni Nemčiji ni posebne škode. Sestreljenih je bilo 28 angleških letal.

Italijansko vojaško poročilo:

26. septembra. Italijanska letala so napadala na vseh frontah. Sovražnik je napadal Sidi Barani ter nekatere kraje v Keniji. — 27. septembra. Ital. letala so bombardirala skladišča v Haifi in neko sudansko taborišče. Nasprotni napad na abesinske kraje ni povzročil posebne škode. — 28. septembra. Nasprotnik je skušal vdreti v Vzhodno Afriko, a ni uspel. Ital. letala so bombardirala Malto ter čistila Severno Afriko. — 29. septembra. V Vzhodni Afriki so se spopadle patrolje. Sovražnik se je umaknil. Radio-postajo Uadi Jusuf so ital. letala bombardirala. Nasprotna letala so brez posebnega uspeha napadala nekatere kraje v Libiji.

Nad Egiptom je proglašeno vojno stanje, kar kaže opasnost položaja.

„Marka je boljše od zlata“.

Na nekem nemškem zborovanju v Beogradu je govoril drž. tajnik dr. Landfried, ki vodi nemško delegacijo pri gospodarskih razgovorih z zastopniki Jugoslavije. V svojem govoru je naglašal, da nudi Nemčija vsem državam velikopotezno možnost gospodarskega obračunavanja. Nemška marka je boljše ko zlato, ker stoji za njo znanje in volja 85 milijonskega naroda. Zato mora marka postati vodilna deviza Evrope. Nemčija ne more trpeti, da bi bila marka manj vredna kakor druge devize, naprimer dolar. Ozirala pa se je na jugoslovansko gospodarstvo in se je zaenkrat zadovoljila s srednjim tečajem svoje marke in je ni takoj zvišala na osnovo dolarja. Tudi drugače je pripravljena nuditi Jugoslaviji gospodarsko pomoč, da prepreči kvarljive posledice zvišanja tečaja marke v jugoslovanskem gospodarskem življenju.

Grčija.

„Kärntner Grenzruf“ posnema iz nekega zagrebškega lista vest, da je Grčija pripravljena, da se odpo-angleškemu jamstvu in da hoče vprašanje albanske manjšine na svojem ozemlju kakor tudi sporne zadeve z Bolgarijo rešiti mirnim potom. Italija sprejema te vesti z nezaupanjem in je mnenja, da vpliv angleške propagande v Grčiji le narašča, kar bi se dalo sklepati tudi iz pogajanj med Grčijo in Turčijo.

Norveška.

Drž. komisar Terboven je minulo sredo v radio-govoru navajal smernice, veljavne za obnovo Norveške. Vladne posle prevzame 13 članski komisiarčni drž. svet. Bivše politične stranke so razpuščene, nova politična združenja prepovedana, delovanje v smislu kraljevske družine ali bivše vlade je prepovedano, ker se ne bosta vrnila na Norveško ne kraljevska hiša in ne ubegla vlada Nygaardsvold.

Za Gibraltar.

Po bivanju španskega ministra Sunerja v Berlinu je stopilo vprašanje Gibraltarja spet v ospredje. Sredi minulega tedna je gibraltarska trdnjava doživela posebno močne napade. Bombardirali so jo tudi francoski bombniki in sicer v povračilo za angleški napad na Dakar. — Kake važnosti je Gibraltar, si predočimo iz dejstva, da bi njegova zasedba n. pr. po Špancih razvrednotila veliki pomen Sueškega prekopa.

Afrika.

Začetkom minulega tedna so se pojavile pred Dakarjem, mestom ob atlantski afriški obali, angleške vojne ladje in bivši francoski general de

Pohod v puščavi.

Artiljerijski oddelek ital. kolonijalnih čet napreduje ob vzhodno-libijski meji.

Hoffmann-Zander. M.

Gaulle je zahteval, naj se mesto, ki je sedež upravne oblasti francoske zapadne Afrike, preda. Francozi v Dakarju so odklonili, nakar so ladje pričele mesto obstreljevati, pri čemer je bilo 185 oseb ubitih in 353 ranjenih. Nadaljnje obleganje so Angleži po neuspehu opustili.

Teden v besedi.

Führer je odlikoval japonskega zunanjega ministra Matsuoka in berlinskega poslanika Kurusa z velikim križem reda nemškega orla.

Vodstvo nemške manjšine v Rumuniji je prevzel Andreas Schmidt.

General Huntzinger je postal vrhovni poveljnik francoske kopne vojske.

Na Rothschildovem posestvu v Pirenejih so odkrili dragocenosti v vrednosti 340 milj. frankov. Francoska vlada jih je zaplenila v prilog pomožnemu fondu.

Zembei Horikiri je postal novi japonski poslanik v Rimu.

V Münchenu sta se mudila španski notranji minister Suner in italijanski propagandni minister Farinacci.

Japonska vlada je imenovala tri nove ministre.

Japonski cesar je odlikoval ministra v. Ribbentropa z redom Paulownia.

Z 6. oktobrom izide nemški dnevnik na Ogrskem pod imenom „Volksdeutsche Zeitung“.

Kmetijske razstave v Nišu se je udeležil tudi madžarski kmetijski minister Telesi.

Jugoslovanska vlada je prepovedala širjenje švicarskega lista „Weltwoche“.

Danski kralj Kristijan je dosegel 70. leto. Führer mu je brzojavno sporočil svoje čestitke.

Prosvetni minister Rust je bil imenovan za častnega doktorja univerze v Rimu. Promocije se je osebno udeležil in ga je tam pozdravil ital. prosvetni minister Bottai.

V mestecu Riomu pri Vichyju zaseda izredno sodišče, ki zaslišuje trenutno bivše francoske veljake, tako Daladiera, generala Gamelina i. dr.

Japonske čete se nahajajo v francoski Indokini, odkoder bodo operirale proti Kitajski. Japonski listi podarjajo, da Japonska nima glede Indokine nikakih teritorialnih želja.

Angleški listi prinašajo izmišljeno vest, da je nemška vojska že tvegala poizkus, da se izkrca na angleškem otoku, pa je ob tej priliki izgubila 185 letal in 60.000 vojakov je utonilo. Nemški listi so to novico takoj postavili na laž.

Zedinjene ameriške države štejejo 131 milj. prebivalcev. Newyork šteje nad 7, Chikago nad 3, Filadelfija dva milijona, po 1 milijon in pol pa šteje-

ta Detroit in Los Angeles. Podatki so iz štetja v vigredi 1940.

Tretji z dobovim listom k viteške-mu križu odlikovani nemški častnik je major Galland, ki je dosegel svojo 40. zračno zmago.

Promet v Sueškem prekopu je v primeri z minulimi leti padel za 90 od sto.

Neka angleška delegacija se mudi v Južni Ameriki in nakupuje razno blago. Prej je angleška vlada o tem

svojem koraku obvestila Zedinjene države.

S 1. oktobrom je v Italiji uveden enoten kruh.

4500 motornih vozil, katera so Angleži pustili pri Dünkirchnu, je spet popravljenih in jih je prevzela nemška vojska.

General Antonescu je odredil, naj se izvede kontrola premoženja bivših rumunskih politikov.

Iz naše države

Povratak besarabskih Nemcev.

V noči minule sobote je došel preko Jugoslavije v Beljak prvi transport z 720 besarabskimi Nemci. Gruppenführer Rodenbücher jim je izrekel v imenu drž. vodje dobrodošlico, zastopnik stranke jih je pozdravil ter navajal spremembe, izvršene tekóm 125 leti, odkar so zapustili nemško zemljo. Zastopnik izseljencev Kalmbach je podal zgodovino izselitve, ko so njihovi predniki posedli povsem tujo zemljo in jo s svojo pridnostjo kultivirali. „Ločeni od domovine so besarabski Nemci ohranili svoj jezik, svoje običaje in svojo čistokrvnost. Četudi je bilo slovo od zemlje naših prednikov za mnovega težko, odtehta ga srečni občutek povratka v domovino.“ — Izseljenci so bili nato pogosteni in so okrepčani nadaljevali pot naprej.

Nemška marka na jugovzhodu.

Nakupi blaga v Jugoslaviji se po 25. septembru izvedejo po tečaju 1 marka = 17,82 din. „V ö l k. B e o b a c h t e r“ dostavlja, da je zvišanje klirinskega tečaja marke v zvezi z visokim tečajem deviz zapadnih držav, veljavnim na jugovzhodu. Nemška marka postaja tako vodilna deviza vseh jugovzhodnih držav.

Družba za naselitev nemških kmetov

(Deutsche Ansiedlungsgesellschaft) ima od leta 1939 svojo podružnico tudi na Dunaju. Doslej je v Vzhodni marki nakupila 5350 ha in v Sudetih 1860 ha zemlje, katero pa bo poselila šele po vojni. Drž. komisar za utrditev nemške narodnosti jo je v okviru preselitve južnih Tirolcev opolnomočil za pripravo novih posestev na Tirolskem, Predarlskem in Koroškem. Z novim poslovnim letom je prevzela vrhutega še važna taksacijska dela v zvezi s priselitvijo nemških kmetov iz Rusije, baltških držav, generalne gubernije in Besarabije.

Objava vrhovnega poveljnika zračne vojske.

Minister za zračni promet drž. maršal Göring je izdal navodilo, naj v slučaju zračnih napadov civilna obram-

ba zastavi vse svoje sile in skuša povzročene požare takoj ugasiti. Škoda je tem manjša, čim odločnejši je nastop civilne obrambe. V slučaju zračnega alarma se podajo v zaklonišča vse osebe izvzemši bolnikov in invalidov. Prosvetni minister je objavil, da se v slučaju zračnih napadov med 20. in 6. uro šolski pouk naslednjega dne prične ob 10. uri.

Uspeh prve cestne zbirke: RM 131.523.

Letošnja prva zbirka zimske akcije je nadkrilila uspeh lanske za domala eno celo petino. Na posamezne okraje se svota razdeli tako: Šmohor RM 4548,55, Celovec 40.000, Lienz 6888,63, Spittal 17.230, Št. Vid 17.200, Beljak 26.872,27, Velikovec 6784,42, Volšperk 12.000.—

Oddaja pristne kave.

Za čas od 21. oktobra do 17. novembra t. l. dobijo osebe nad 18 let namesto 125 g kavnega surogata 50 g pristne kave. Vendar je bilo treba odrezek N 30 nakaznice za živila oddati trgovcu do 28. septembra. Kava, ki se bo oddajala v zimskih mesecih, je sveže pražena in se bo prodajala po kakovosti za RM 2,40 oz. 2,80—3.— oz. 3.— do 3,60 za pol kg.

Vesti iz Jugoslavije

Nemško-jugoslovanska pogajanja.

Pretekli četrtek so se pričela v Belgradu gospodarska pogajanja med Nemčijo in Jugoslavijo. So to pogajanja nemško-jugoslovanskega gospodarskega odbora, ki se sestaja redno dvakrat v letu: vigredi in jeseni. Nemško delegacijo vodi državni tajnik ministrstva za narodno gospodarstvo dr. Landfried, jugoslovansko pa Milivoj Pilja, pomočnik zunanjega ministra.

Prepoved o prodaji zemljišč v obmejnih krajih ukinjena.

Ministrski svet je ukinil uredbo o prepovedi nepremičnim v obmejnih krajih. Ta uredba je veljala za ozemlje sodišč v Mariboru, Celju, Ljubljani, Murski Soboti, Varaždinu, Bjelovaru, Somboru, Subotici, Veliki Ki-

kindi, Petrogradu in Beli Crkvi. Po predpisih te uredbe je bil na imenovanem ozemlju dovoljen prenos lastništva nepremičnin samo po odobritvi posebnih komisij za prenos nepremičnin. Ta omejitve sedaj odpade.

Odredba proti Judom.

Prosvetni minister dr. Korošec je izdal odredbo, po kateri je dovoljeno Judom, da smejo visoke šole posečati le v omejenem številu. Po ukinitvi koncesij za velike živilske trgovine je to druga važna omejitev judovskega vpliva na življenje v Jugoslaviji.

Hrvatski sabor je zboroval.

Od sobote do ponedeljka je v Zagrebu zboroval hrvatski sabor, ki je do volitev predstavnik hrvatskega naroda. Poslanci so prišli v soboto iz vzhodne Hrvatske, v nedeljo iz gornjega predela banovine in v ponedeljek iz Dalmacije.

Kmečke nadaljevalne šole na Hrvaškem.

Ban dr. Šubašič je izdal naredbo o kmečkih nadaljevalnih šolah, ki jih morajo obiskovati vsi dečki do končanega 16. leta in deklice do končanega 15. leta.

Slovenski učitelji so se poklonili svojemu učitelju.

24. septembra o priliki obletnice smrti največjega slovenskega pedagoga škofa Slomška, ki je postavil prve globoke duhovne temelje slovenski prosveti, so se zbrali učitelji na njegovem grobu v Mariboru, da se oddolžijo spominu svojega velikega učitelja. Istočasno so se vršila Slomškove slovesnosti po vseh mestih dravske banovine.

To in ono. V Belgradu in Zagrebu sta bili slovesno odprti novi nemški gimnaziji. — V Mostarju se že nekaj časa vsak dan na novo ponavljajo potresni sunki. Ti sunki niso močni, vendar so ljudje zaradi njih v velikem strahu. — Velika tropa divjih svinj, ki se je priklatila v okolico Petrinja, dela na tamošnjih koruznih njivah veliko škodo.

Vesel narod.

Ravnokar pričeti podlistek našega tednika me je napolnil, da napišem par bežnih misli, ki se mi usiljujejo. Iz svojih študijskih let hranim v spominu sliko pisatelja „Otrok solnca“, kako si je znal svoje učence, resno ali neresno zavervane v šolsko modrost, osvojiti z enim samim posrečenim dovtipom ali celo s preprosto pridušnim „hudimana!“ In od tistihdob bi rad, da bi nam naši književniki vse naše velike Slovence — Prešerna, Cankarja, Župančiča, Kreka, Tavčarja — predočili ne kot tiste stroge, pred se zreče očake, ki so zajemali življenjsko modrost z veliko žlico in motrijo svet le še divje-kritično izpod svojih profe-

Podlistek

OTROCI SOLNCA

Novela.

Spisal Ivan Pregelj.

(2. nadaljevanje.)

„Kaj bi čenčali, dekleta,“ je rekel. „Vajina in moja ura bo prišla. Morda tudi ne bo prišla. Ampak, zdaj ste me spravili ob dobro voljo. Le plevite, lepo, da bodo oča in mati veseli.“

Obrnil se je po cesti naprej. Takrat je zaklicala Tončka za njim:

„Podvizajte se! Pri nas je družba iz trga. Morda so prišli Vam naproti.“

Skrita hudomušnost je zvenela iz dekljičjih besed. Vedro se je obrnil geometer:

„Hudiček jezični, odkdaj si se tako razvil! Na mojo vero, da sem te vesel.“

„Preveč kolnetel!“ se je nasmejala deklica.

„Hudič me vzemi!“ je dejal geometer veselo, zamahnil z roko v pozdrav in stopil za ovinek. Za ovinkom je snel klobuk in veselo zaukal. Pred njim je sinila v rumenem solnčnem svitu Rebrnikova gostilnica. In prav tokrat, ko je zaukal, ste stopili dve ženski iz hiše in mu zastrmeli naproti.

Geometer Francè Poznik je zardel kot šestnajstletno deklo.

„Še enkrat, gospod Poznik,“ je tlesnila mlajša z rokami, „lepo prosim, še enkrat!“

Starejša je bila v zadregi. Nekak prisiljeno vljuden nasmeh ji je obrodil lepe ustnice. V zdravo bledem licu se je zgenilo, trpko ji je zatrepetalo v mirnih očeh.

„Gospodična Helena, Vi tukaj?“ je vzkliknil geometer v rahli zadregi.

„Ali ste zavriskali od veselja, da mene vidite?“ je vprašala deklica mirno, rahlo posmehljivo.

„In če bi, ali je greh?“ se je našel geometer. Helenina sestra Slavica se mu je obesila za roko in kliknila:

„Prav, prav, gospod Poznik! Le nič se ji ne podajte. Saj vidite, da sem jaz z Vami, ki ne maram ne lemenatarjev ne pesnikov. Najmanj pa trapiste. In naša Helena je trapist.“

„Otroč,“ je odvrnila Helena z nasmehom. Toda Slavica jo je srdito pogledala, se takoj nato vedro in razposajeno zasmejala in zapela v polnem, prijetnem altu:

„Saj bi rada te imela,
ko bi nuna ne bilá . . .“

„Čujmo, čujmo!“ je bilo slišati moški glas iz krčme.

Geometer Poznik je zagledal skozi okno pet ali šest znanih obrazov in se zasmeljal:

„Prokletlo, ali ste mi res prišli naproti?“

Dobro je bilo, da ni videl, kako se je Helenino lice bolešno razvleklo ob njegovem živahnem klicu. Vstopil je in pozdravljaj po vrsti:

„Bog te poživi, Rebrnikov oče! Zdravo, učitelj Sivec, duša verna! Da ste mi čili, gospod Košir! Zdrav, Feličel! Zdrav, Tine! Tako je prav. Ven v solnce in višino! Klanjam se, gospodična Avrelija; moj poklon, gospa!“

Vesela družba mu je vstala naproti. Stiskali so si roke. Gospa notarjeva je klicala:

„K meni, gospod geometer! Glejte, tu je prostor. Gospodične! Meni ga prepustite. Izprašala mu bom vest, kod je hodil, kje je bil.“

Geometer se je smehljaj z umerjeno vljudnostjo. Prav malo mu je bila všeč vsiljivost gospe notarke, ki jo je bolešno zajemalo, kdaj prihaja ta ali oni tržni uradnik in tržan ponoči iz gostilnice, kdo je pel ponoči, koliko so izpili vina, kako so kvantali v tisti udobni sobi pri krčmarici Zofiji. Geometer je sedel k očetu, Rebrniku ob peči na klop in dejal:

„Dajte, da se oddahnem. Štiri ure sem hodil peš po hribih. Ampak zato sem

zdrav, poln solnca in veselja. Ljudje božji! To je solnca v naših hribih in smeja in šale. Pa saj vidite, kako to dobro dé, v solncu, v luči —“

Duškoma je izpil čašo vina. Za čas je bilo vse tiho v sobi. Sredi te tišine je skušal bogoslovec Tine Jamec zadušiti suh, nadležen kašelj, ki ga je silil.

„Hudič,“ je ostrmel geometer. „Tine, pazi se! Nisi zdrav!“

„Oh, kleti se pa res ne bo odvadil!“ je rekla navidezno ljubeznivo gospa notarjeva proti Koširjevi Heleni. Heleni se je vse lice ognjilo v mučno zadrego. Strašno jo je dirnila čudna odkritost v rezki geometrovi besedi. On sam je čutil svoje čudno razpoloženje, ostrost svoje opazke. Videl je, da se je bogoslovec trpko nasmehnil, zleknil nekako sam vase pod pogledi družbe, ki je ni bil vajen. Geometer si je burno nalil polno čašo in jo izpraznil. Ko je pil, je čutil Helenine oči na svojem licu. Bilo mu je neprijetno in sam v sebi se je jadiril:

„Pred njo in pred družbo sem se osmešil. Naj bo! Pil bom in molčal. Kadar se vzdignemo, bom potegnil Tineta vstran in mu povedal: Tako sem rekel, nisem mislil hudega! Če moreš, pozabi. Ali pa udari nazaj!“

(Dalje sledi.)

sorskih očal, marveč kot može, ki so globoko zrlí v skrivnostno Njegovo delavnico, a ob vsej modrosti in izkušnji ohranili kos otroške vedrine in iskrene prisrčnosti. Zakaj bi ne povedali enkrat, da smo imeli škofa, ki je sam pesmice koval in prepeval in da je tisto ponarodelo o „preljubem veselju“ zapisal sam visok cerkveni dostojanstvenik — Slovenec; zakaj bi ne videli drž. poslanca dr. Kreka s čedrcó v ustih in slišali katerega njegovih gorenjskih dovtipov; zakaj vidimo Cankarja tako strašno resnega, otožnega, bolnega?

Ja, Cankar! Kar je pisatelj Pregelj položil v svojo novelo, je Cankar neposredno izpovedal v svojem Kurentu. Naj ga slišimo še enkrat, kako lepo je dejal o naši domovini:

„O domovina, ko te je Bog ustvaril, te je blagoslovil z obema rokama in je rekel: Tod bodo živeli veseli ljudje! Skopo je meril lepoto, ko jo je trosil po zemlji od vzhoda do zahoda. Šel je mimo silnih pokrajin, pa se ni ozrl nanje — puste leže tam, strmé proti nebu s slepimi očmi in prosijo milosti. Nazadnje mu je ostalo perišče lepote. Razsul jo je na vse štiri strani, od štajerskih goríc do strme tržanske obale ter od Triglava do Vardarja in je rekel: Veseli ljudje bodo živeli tod. Pesem bo njih jezik in njih pesem bo vriskanje. Kakor je rekel, tako se je zgodilo. Božja setev je pognala kal in je rodila. Vrasla so nebesa pod Triglavom. Oko, ki jih ugleda, obstrmi pred tem čudom božjim, srce strepeče od same sladkosti; zakaj gore in poljane oznanjajo, da

Oče sončnih muh.
fot. Linhart.

je Bog ustvaril paradíž za domovino veselemu rodu, blagoslovljenemu pred vsemi drugimi. Vse, kakor je rekel, se je zgodilo. Bogatejši so pač drugi jeziki; pravijo tudi, da so milozvočnejši in bolj pripravi za vsakdanjo rabo — ali slovenska beseda je beseda praznika, petja, vriskanja. Iz zemlje same zveni kakor velikonočno pri-trkavanje in zvezde pojo, kadar se na svetli poti ustavijo ter se ozro na čudežno deželo pred seboj. Vesela domovina, pozdravljena iz veselega srca!

Se po ožji svoji domovini se oziram in motrim obraze in dejanje naših narodnih prvakov. Einspieler je moral biti zares dobričina, ko pa sijejo njegove oči tako vedro in dobrohotno v svet. Grafenauer se je ukradel v srca naših očetov in mater s svojim tako slovenskim humorjem, smehljajočega se obraza je govoril, še svoje poslanke razprave je kaj rad zasolil s prav posrečenimi dovtipi. Menda ga je škof Kahn nekoč sam nazval veselega poslanca koroškega zbora. Pa naš Poljanec! Kako pač bi stopil med nas drugače kakor vedrega obraza, prožeč s svojo roko še svoje otroško-dobro srce. V vrstah poveljnega posvetnega izobraženstva, mladi doktorji Matko Jug, Zdravko Zwitter, Tevže Hafner i. dr., sami sončni, vedri možje, ki so življenju iztrgali njegovo lepo, dobro stran. Bi smel po prvakah soditi še ves naš rod?

Kod je tajna življenjske vedrine, življenjskega veselja in zdravega optimizma? V mladem srcu, ki gori za svete vzore in zato veruje, upa in — zmaga! In narod, ki je resnično mlad, ima mlado, za lepoto in krepostnost vneto srce!

Patriot. Sodnik: „In kaj, toženec, navajate v svoj zagovor?“ — Tat: „Da sem spravljal samo domače izdelke, gospod sodnik!“

Imata prav. Pevec: „V mojem grlu ležijo milijoni.“ — Pijanček: „Da, v mojem tudi!“

Čirom naše zemlje

Velikoruska pravljica.

„Idi,“ je zapovedal Bog svojemu angelu, ko se mu je sveta jeza nad neposlušnostjo človeka-Adama polegla, „idi v raj, iz katerega sem izgnal človeka, in naberi listja izpod drevesa življenja. Posejaj ga v zemljo, ki jo je obdelal Adam-človek v potu svoje obraza. Zakaj, hočem mu olajšati kazen, s katero sem zadel njegovo neposlušnost.“

In zgodilo se je.

Iz posejanega listja, nabranega izpod drevesa življenja, ki raste v raju, je vzrastlo žito. Vzradostil se ga je Adam-človek in tudi Eva-žena ga je bila vesela.

Žito pa, veseleč se življenja, je rastlo in v svoji nedolžnosti ogledovalo nebo nad seboj, vse modro in prekrasno, po katerem je korakalo toplo solnce. Vselej zvečer, preden je žito utrujeno od neprestanega gledanja zatrisnilo oči, je še želelo modremu nebu lahko noč. In ko se je ogrnilo ono s plaščem noči, še je žito mislilo nanje. Ko pa so sivi oblaki zagrnili modro nebo in je iz njih rosil dež na žito, da se napije, je hrepeneče čakalo trenutka, da se tisti sivi plašč oblakov zopet odgrne. Prosilo je Stvarnika, naj kmalu odgrne zagrnjalo, ki zagrnja podnožje njegovega prestola. In dobri Bog je prošnjo uslišal. Odgrnil je zagrnjalo oblakov in modrina neba se je zopet smehljala koprnečemu žitu in solnce ga je zopet poljubljalo, da se je vse v hrepenenju vzpenjalo vedno više in više in — rastlo.

Ko je pognalo klasje, je nekega jutra razobesilo po sebi vse polno majhnih drhtečih zastavic, ki so mahaje pozdravljale modro nebo, vabeč ga k svoji poroki, k svatbi, k veliki skrivnosti oploditve in neumrjočnosti . . .

In ko se je zgodilo tisto skrivnostno blagoslovljenje, je glava klasja postajala težka. Bližala se je plodonosna starost.

Pod težo starosti je klonilo žito glavo k tlom.

Vedno teže je bilo žitu dvigati glavo, da gleda v modro nebo. Zbiralo je svoje sile, vendar pa je čutilo, da se te sile zmanjšujejo dan na dan, in s strahom je pričakovalo trenutka, ko ne bo več moglo dvigniti klasja in ne bo več videlo modrega neba.

Žito je bilo žalostno.

In ko je prišlo tisto skrivnostno, da so se zrna v klasju napela in se napolnila, žito ni moglo več dvigniti glave. Skrivnost plodov je sklanjala klasje k zemlji, iz katere je črpalo krepčila in moč.

Neizmerno hudo je postalo žitu v tisti uri. Čutilo je poljube solnca, slutilo je modrina neba nad seboj in je ni moglo gledati.

„Obsojeno sem,“ je zajokalo s suhimi očmi. „Obsojeno, da do konca življenja, svojim otrokom na ljubo, gledam samo zemljo, ki mi je zibelkamati, ki me hrani, ne more mi pa dati tega, kar mi je dajalo sinje nebo. O, zakaj ta kazen in za kateri greh, o Bog?“

Bogu je bilo žal žita. Nobenega greha nima na sebi, a vendar trpi, ker je grešil — človek. Radi človeka se je rodilo. Radi človeka mora trpeti.

„Greh enega rodi trpljenje mnogim,“ je rekel sam pri sebi. „Vendar hočem tebi, žito, narediti veselje in olajšati trpljenje, ki ga nosiš radi človeka.“

Rekel je angelu:

„Idi in vzemi kos neba tam, kjer je najmodreje. Razreži ga na koščke. In ko bo žito zaspalo, raztrosi koščke neba po njem, da bo jutri, ko se zbudí, veselo.“

Angel je šel in zgodilo se je.

Ko je spet zasijalo solnce in je zapela prepelica, je odprlo žito oči. In glej, radost preveliko! Pred seboj je zagledalo kakor nebo modre cvetlice, ki so se mu smehljale in ga pozdravljale.

Zamajalo je žito od radostnega getotja težko klasje v pozdrav.

„Pozdravljeno, nebo, tako objokovano,“ je reklo in v tistih besedah je bila nepopisna radost. „Pozdravljeno!

Prišlo si k meni, ker sem hrepnelo za teboj!“

In glej, nič več ni bilo dolgčas žitu in rjava zemlja se mu je zazdela lepa in prijetna.

In od tistega dne so koščki neba — modriš — zabavali žito podnevi, uspavali ga na večer, šepetajoč mu pravljice, budili ga zjutraj. Žito je ljubilo te cvetlice v spominu na nebo in se sklanjalo vse niže in niže k njim . . .

Med najdilečnejše kraje naše zemlje spada Sv. Neža pri Velikovcu. Leži vzhodno od Velikovca in je podružnica šentrupertske fare. Nekoč je bila Sv. Neža samostojna fara, ki je segla prav do Rude. Bila je med veliki pra-

farami naše Podjune. Prelepa cerkvena vzbujala še danes zanimanje umetnostnih zgodovinarjev in še mnogega drugega tujca je že privabil vitki cerkveni stolp, ki se razgleduje po širni okolici. Sv. Neža je rojstni kraj našega odličnega rojaka mil. kanonika prelata Valentina Podgorca, katerega bližnji sorodniki še danes tod gospodarijo. Vsakomur, ki si ogleduje cerkveno, pade na pokopališču v oči prelep nagrobni spomenik, ki ga je postavil mil. g. prelat svojim dobrim starišem in ki je hkrati dostojen dokument hvalečnosti sina-duhovnika roditeljem.

Poštne pošiljke je treba točno nasloviti! Drž. pošta opozarja, da sprejemajo njeni uradi zavojčke, namenjene civilnim osebam ali vojakom, s pomanjkljivimi naslovi. Naslovi morajo biti popolni, zavoji opremljeni tudi z naslovom odpošiljateljev. Odslej bodo pomanjkljive pošiljke poštni uradi odklanjali.

V maju t.l. je dal za Führerja in domovino svoje življenje podčastnik **Jožef Galob**, rodóm iz Ledinc. V bojih na Poljskem je bil odlikovan z železnim križem 2. stopnje. Svoje materne govornice ni nikdar zatajal.

Dolina. Na rožnovensko nedeljo 6. okt. se vrši običajno jesensko cerkveno slavo pri Mariji v Dolini. Na predvečer priložnost za spoved in večerna pobožnost, v nedeljo več sv. maš in pridig v nemškem in slovenskem jeziku.

Poletni čas se je tako dobro izkazal, da ostane do nadaljnjega v veljavi. Tozadevno izda ministrski svet za državno obrambo posebno odredbo.

Ferlach — Borovlje. V petek zvečer dne 27. septembra so gostovali v tukajšnji kino dvorani ruski pevci, mešani zbor, skupno 16 oseb pod vodstvom dirigenta Swerkova. Nastopili so v svojih narodnih nošah z ruskimi pesmimi. Nastop in izvajanje posameznih pesmi je bilo zelo precizno in cel program tako pestro izvoljen, da so želi prireditelji buren aplavz in splošno pohvalo. Koncert je aranžirala organizacija Kdf. — Pri zadnji nabiralni akciji za zimsko pomoč so

se
Po.
le z.
tev,
izklju.
metaši-s
športnen.
dober obis.
so bili več
če je tu in tam.
žoge. Kakor posne.
je znašala skupna zbirka repó. svoto
RM 1400.— — Celovski listi so pri-
nesli vest, da se je obstretil neki kro-
jaški mojster Paul M, in da je hotel
napraviti samoumor. Tudi naš list je
v zadnji številki ponatisnil ta stavek.
Resnici na ljubo naj bo povedano, da
na tem ničesar ni resnice. Dotični kro-
jaški mojster je popolnoma zdrav in
ne ve ničesar o samoumuru.

Šestmesečni gospodinski tečaj pri šolskih sestrah v St. Petru pri St. Jakobu v Rožu se prične 1. novembra. Izbrane strokovne moči bodo gojenke poučevale v vseh gospodinskih vedah, vrhutega tudi v petju in glasbi. Mesečni prispevek se določi v osebem razgovoru z voditeljico tečaja. Dekleta, ki bi se rade teoretično in praktično izurile v dobre, večje gospodinjstve, naj se čimprej prijavijo. V tečaju pridobljeno znanje je za bodoči poklic najlepša dota. — Šolske sestre poučujejo tudi šivanje. V šivalnem tečaju se gojenke lahko izvežbajo v dobre šivilje.

Keutschach — Hodiše. (To in ono). Letino smo domala pospravili. Zelo zadovoljni so gospodarji z letošnjim krompirjevim pridelkom. — Beležimo več smrtnih slučajev. Koncem avgusta smo položili v božjo njivo Ano Leutschacher. Zbolela je na pljučnici in po kratkem trpljenju odšla v večnost. 9. t. m. smo pokopali Frlanovo mater. Šest dolgih let je bila rajna mati priklenjena na postelj, vdano je nosila težko usodo in mirno v Gospodu zaspala. Dne 14. t. m. smo ob izredni udeležbi posebno gospodarjev spremljali na zadnji poti Spintikovega očeta iz Dobajne. Bil je vzoren gospodar in skrben oče. Sredi septembra je sprejel Rikišev oče poročilo, da sta zaspali v večnost njegovi hčerki Micka in Tilka, ki sta se nahajali v bolnici. Našim rajnim daj Vsemogočni večni počitek, vsem zaostalim izrekamo toplo sočutje.

Fürnitz — Brnca. V nedeljo 30. t. m. smo imeli semenj, ki je običajno pri nas potekel prav živahno. Primerno sedanjemu času pa se je letos vršil le tiho in neopaženo, le cerkveni pevci so se pri slovesni božji službi dostojno postavili. Sicer lepša nedeljsko božjo službo deklški zbor, ki pod vodstvom vrle Marice Wrulicheve uspešno uvaja ljudsko petje v cerkvi. Še tujca zgrabi, če čuje kako Marijino pesem, dobro ubrano po vsej v cerkvi navzoči farni družini, vmes prepleteno z zborno molitvijo. — V nedeljo 22. t. m. je bil pokopan Joško Baumgartner, posestnik pd. Fertala v Sv. Jobu. Rajni je bolehal na raku, ki mu je tudi pregrizel življenjsko nitko v 45. letu njegove starosti. Zapuščca 2 odra-stla otroka iz prvega ter ženo z dvema mladoletnima otrokoma iz drugega zakona. Na zadnji poti ga je spremljala velika množica ljudstva. N. p. v. m. — V nedeljo prej so se narodno-socialistične formacije oddolžile spominu kiparja Mihaela Mertela, profesorja v Karlovih Varih. Rodom je bil z Brnce, sin preproste ženice, študiral je s pomočjo nekega dobrotnika in se kot akademski kipar dobro uveljavil. Zdravil se je na Dunaju, tam je umrl, truplo je bilo na njegovo željo sežgano. Žaro s pepelom so položili v zemljo na domačem pokopališču, poleg nje pa pritrčili križ, ki ga je umrl kipar zrezljal zase sam.

Neuhaus — Lavamünd (To in ono). Redko se oglašamo. Pa se tudi nič ne pripeti posebnega v . . . 7. letino smo zadovoljni.
pir je lep.
vo leto pos.
glavni dob.
soc. vod.
meščen
sto je
Naši
počit
logu

Zanimivosti iz vsega sveta.

Vodja nove Rumunije.

O generalu Antonescu, ki ga nazivajo rešitelja Romunije ob dvanajsti uri, do nedavnega ni bilo mnogo slišati. Kdo je ta mož? Antonescu je bil dolgo časa izven vsakdanjega političnega življenja. Je v najboljših moških letih, 58 let star. Njegovo ime se je prvič imenovalo v svetovni vojni, ko se je kot polkovnik v romunskem generalnem štabu izkazal kot odlični organizator. Je izobražen mož širokega obzorja, mnogo je potoval, zna tuje jezike, z lahkoto se suče po diplomatskem parketu. Zato ga je vlada poslala v tujino. Bil je vojaški pribočnik romunske vlade pri poslanstvu v Londonu in Parizu, postal general in se zopet stalno naselil v domovini. Postal je ravnatelj vojne akademije in načelnik generalnega štaba.

Razmere so ga prisilile, da se je začel pečati še z notranjo politiko. Že od leta 1924 je prijazno gledal na „Železno gardo“, ki je ostro nasprotovala kralju Karolu. Ko je kralj uvedel diktaturo, je Antonescu stopil v ospredje, čeprav so vedeli, da se ne strinja s kraljem. Sprejeli so ga v vlado. Potrebovali so močne moze in Antonescu je imel zaupanje armade.

Razmerje med kraljem in Antonescu se ni poboljšalo, nego poslabšalo. Kralj je oktobra novo ustavo, razpustil je „Železno gardo“ ustanovil stranko narodnega preporoda. Antonescu se je branil priseči na novo ustavo. Nagibal se je na Maniujevo kmetsko stranko, ki je skupno z „Železno gardo“ vodila odpor proti kralju. Kralj je dobro vedel, kdo mu je najnevarnejši nasprotnik. Ne Codreanu, vodja „Železne garde“, ne Maniu, ampak železni general, ki ima za seboj armado. Romunijo so obiskali težki časi. Trije sosedje so po vrsti zahtevali spremembo meja. Ko je bila nevarnost na višku, je stopil iz zatišja Antonescu. Kralj ga je dal prijeti. Romunija je odstopila Dobrudžo, del Sedmograške, še prej je šla Besarabija pod Sovjete. V državi so se pojavljali nemiri. Tisk je postal vedno bolj nestrpen. Vedno glasneje je pričel zahtevati, naj kralj odstopi. „Universul“ je zapisal, da „je še v Romuniji mož, ki bi mogel državo rešiti pred anarhijo in razpadom. Ta mož je bil še včeraj v zaporu, danes pa že hiti v prestolnico. Vso moč generalu Antonescu!“

Naslednjega dne je bil Antonescu že ministrski predsednik. S težkim srcem je podpisal Karol njegovo imenovanje. Antonescu je takoj razveljavil ustavo, sprejel izredna pooblastila in postal diktator. Kralj se je moral odpovedati prestolu in oditi.

Še 13 milijonov prebivalcev. Romunsko notranje ministrstvo je objavilo statistiko, iz katere vidimo, da znaša romunsko prebivalstvo v novih mejah države 13.291.000 duš.

Moric Rothschild razlaščen. Kakor poroča francoski uradni list, je sodišče izreklo zaplenitev celokupnega premoženja znanega judovskega bogataša Morica Rothschilda. Moric in njegova brata so zapustili svojo domovino še med njenim polomom in odnesli iz Francije težke milijone v inozemstvo.

„Veliki deli mesta brez prebivalcev.“ Poročilo, katero je prejel „Völkischer Beobachter“ preko Washingtona iz Londona o današnjem dejanskem stanju v mestu navaja, da so veliki deli Londona že danes takorekoč brez prebivalstva. Za primer, da se bodo nemški napadi v dosedanjem obsegu nadaljevali ali celo še stopnjevali, lahko z matematično natančnostjo izračunamo dan, ko britansko glavno mesto ne bo več moglo nuditi svojim osmim milijonom prebivalcev bivališča. Največja nevarnost obstoja v razdejanju vodnih in plinskih naprav, brez katerih moderno vlemesto sploh ne more obstojati.

Kako kliče ladja na pomoč? Kadar se ladja na morju nahaja v veliki nevarnosti, da se bo potopila, najprej radio-telegrafist kliče alarm v neizmerni zračni in morski prostor. Dva-

najst dolgih znakov, ki vsak traja 4 sekunde v razdobju od ene sekunde, kliče na pomoč. Potem daje signal SOS, ki ga večkrat ponavlja. Zatem javlja ime ladje, ki je v nevarnosti in sicer najprej njeno mednarodno kratico 4 črk, potem njeno celo ime in geografsko širino in dolžino, to je mesto, kjer se potaplja.

Sove so po krivici osovražene. Tudi mnenje, da se hranijo s pticami pevkami, je ovrženo. Učenjaki so po natančnem opazovanju ugotovili, da se hranijo vse sove skoraj izključno z mišmi. Škoda je, da so te koristne nočne ptice vedno bolj redke.

Na vsem svetu pridelajo okrog trideset milijonov sladkorja. Evropa ga pridelata 29 odstotkov, ostali deli sveta pa 71%, med njimi največ Amerika.

Krompir so prinesli v Evropo Španci. Preden pa se je razširil po našem kontinentu, je trajalo več stoletij. Na Nizozemskem so ga začeli saditi okrog leta 1550. Kmalu nato so ga začeli pridelovati v Italiji in na Irskem. V Nemčiji so pričeli s prvimi poskusi leta 1717., v Franciji pa šele l. 1783. Kmalu nato se je razširil krompir kljub hudemu odporu po vsej srednji Evropi. Danes daje ta prekoristna rastlina hrano bogatim in revnim, z njo redimo tudi našo živino. Skoraj si ne moremo misliti, kako so pri nas nekdanji živali brez krompirja.

Stradivarijeve gosli je baje našel sin šefa rečne plovlbe Steinfela v Zemunu v domačem podstrešju. Nahajale so se med razno šaro in so bile brez strun. Dečko je gosli vzel s seboj, da bi jih predelal za tamburico. Očetu pa se je zdelo škoda za gosli, ker so družinski spomin na deda, ki je bil imeniten goslar. Ko jih je natančno ogledoval, je našel na njih listek z napisom „Antonius Stradivarius de Cremona, anno 1713“. Zemunski strokovnjaki so takoj izjavili, da so to prave Stradivarijeve gosli. Vendar ni izključeno, da so ponarejene kakor mnogo drugih gosli. Stradivarijeve gosli so namreč vredne milijone.

Neki ruski tehnik je iznašel posebno tehtnico za merjenje teže vlakov. Njegova tehtnica izmeri težo v trenutku, ko vozi ta čez njo. Tehnica takoj in po vrsti beleži težo vseh vagonov in celega vlaka.

Težava z jezikom. Gospod Vrbnik se je vrnil iz Pariza. Njegova žena, ki je vedela, da mož ne zna niti besedice francoski, ga vpraša: „Pa si imel težave z jezikom?“ — „Jaz ne, pač pa Francozi.“

Urednik: Dkfm. Vinko Zwitter, Klagenfurt, Achatelgasse 7. — **Založnik:** Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem. — Tiskarna J. Leon sen., Klagenfurt, Domgasse 17. Veljavna je inseratna tarifa 1.

Vabilo

Hranilnica in posojilnica v Hodišah, reg. zadruga z. o. z. vabi na svoj

letni občni zbor

ki se vrši v **nedeljo 13. oktobra 1940** ob 11. uri dopoldne v hranilničnih prostorih v Hodišah.

Spored: Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora, Poročilo načelstva in nadzorstva, Odobritev rač. zaključka za leto 1939, Volitev, Slučajnosti.

Vabilo

na 30. letni občni zbor **hranilnice in posojilnice v Bilčovsu**, registrovane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši dne **13. oktobra 1940** ob 3. uri popoldne v župnišču v Bilčovsu.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1939.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako ob napovedani uri občni zbor ni sklepčen, se vrši isti pol ure pozneje ob vsaki udeležbi z istim dnevnim redom. **Načelstvo.**

vil ni. Grobega zrnja je treba več ko finega. Vrste, ki se lahko zakoreninijo, smejo biti bolj redko sejane. Čim pozneje sejemo, tem več je treba semena, da nam njiva ne ostane mestoma prazna. Končno se ozirajmo še na zemljo, njeno višinsko lego in na vsakokratno letno vreme. Varujmo se tudi škodljive tekme med gospodarji, ki hitijo s setvijo, da svoje delo prej dokončajo. Baš. letos vidimo, kako nas vreme lahko ukani za cel mesec. Po setvi sledi brananje, s čimer je jesensko delo z ozimno končano.

Oddaja prediva. Kmečka zveza Južne marke si je zastavila nalogo, da obdela letos v svojem območju do 1500 ha zemlje s predivom. Določena višina je domala dosežena, pridelek je vobče dober. Na gospodarje, ki so pridelali predivo, je sedaj izšel poziv, naj javijo vsaj do 5. okt. t. l. količino za oddajo namenjenega prediva. Prijavo izvedejo na rumenih formularjih, katere oddajo izpolnjene krajevnim kmečkim vodjem. Velika pražarna v Brezah bo predivo prevzemala in predelala.

Kdo sme doma klati? Minister za prehrano je odredil, da smejo **nekmetje** klati svinje doma le, če so imeli slična dovoljenja že v letih 1938 in 1939 in če so za kolino določene živali vsaj 3 mesece sami vzdrževali in krmili. Kdor pa v letih 1938 in 1939 ni klat sam, mora hkrati dokazati, da je krmo za 3 mesečno vzdrževanje živali dobavil iz lastnih sredstev brez dokupovanja. Za leto 1940/41 je namreč odredeno, da nekmetje ne smejo več dokupovati krme za svinje.

Konzerviranje živil s pomočjo mraza se hitro udomačuje. Prva je bila Argentinijska, ki je iz tehničnih razlogov pošiljala v Evropo zmrznjeno meso. Danes se tovrstno konzerviranje udomačuje ne samo za meso, marveč tudi za sadje in zelenjad. Konzerviranje s pomočjo zmrzline zahteva precej strokovnega znanja. Predvsem je važno, da sadeži tako zamrznejo in sicer je treba čim najnižje temperature. Sledi enako važno spravljanje in shranjevanje zmrzlih sadežev v konzervah. Dobro konzervirano sadje ostaja sveže v pozno pomlad in je izvrsten pridelek v prehrani sredi zime.

Petelin je pol kokoške družine. Cilj naše kokošjere je naj bo, da dosežemo letno do 140 jajc na kokošo. Zato pa je treba skrbne plemenske izbire. Posebno važna je izbira petelina, ki je nedvomno zelo merodajen za bodoči kokošji rod svoje domačije. Plemenski petelin je samo oni, katerega prejšnje generacije so dajale letno do 175 jajc, dobijo pa se še boljše živali, ki se ponajša s še ponosnejšim rodovnikom. Farme, ki se ukvarjajo s perutninarstvom, se posebej pečajo s petelini in oddajajo krasne eksemplare, zavedajoč se, da je petelin pol kokoške družine. Nekoliko tovrstne skrbi si smemo še mi prisvojiti.

Pravilna saditev sadnih drevesc je umetnost zase. Jama naj je največ 60 cm globoka, spodnja plast bodi zrahljana. Gnoja ne spravljammo v jamo, ker oleseni in postane brez koristi. Pač pa svetujejo sadjarji, naj dno izpolnimo z vlažno šotno zemljo, ki ohranja plasti nad seboj tople in vlažne. Dober je tudi kompost. Pred saditvijo zabijemo v zemljo kol, katerega smo tedne prej olupili in ga na spodnji polovici namazali s terom. Pred sajenjem odstranimo poškodovano koreninje in sveže nafažemo vse korenine, nakar jih pomočimo v ilovnato zmes, ki varuje korenine pred sušo. Nato drži prvi mož drevesce ob kolu, drugi enakomerno razdeli korenine in jih zadela z zrahljano kompostno zemljo in zemljo nekoliko potlači. Navrh polijemo zakrito koreninje z vodo in privežemo drevesce rahlo h kolu. Nekoliko gnoja okoli krone varuje drevesce pozebe in suše.

Celovski trg. Voli A 89, B 81, C 71, biki A 83—85, C 67, krave A 85, B 70—77, C 65, D 46, telice A 84, B 79, C 69, svinje (150 in več kg) 122, (135 do 149,5 kg) 120, (120 do 134,5 kg) 118, (90 do 119,5 kg) 114, (80 do 89,5 kg) 115, (60 do 79,5 kg) 105, pod 60 kg 105 pf, teleta 120 do 154, ovce in koze 140 pf za kg žive teže.

stil. Pred ni kip askanju zdu. O azbiti kip na slika, — suških „pur akomerno in tudi e bi bilo velikih dogdkov v svetu, bil bi nam morda celo dolg čas.

Koroški drobiž. V Beljaku sta zadržala pri kuhanju paste za čiščenje poda trgovec Irmann in njegova žena zelo hude opekline, katerim sta podlegla. — Na Dunaju je umrl opat šentpavelskega samostana dr. Strelli. — V Celovcu je umrl sosesnik Sandwirtovega hotela Hermann Jamek. — V levo roko se je s sekuro vsekala delavec Peter Pojor iz Podljubelja. — Beljaški župan je odlikoval 9 zaslužnih članov gasilske službe. — V Beljaku je poginil cirkus-podjetju „Evropa“ dragocen indijski slon. Dan prej je še s puščico zbiral darove. Zagrebli so ga ob Dravi. — Celovško okrožje Kmečke zveze je priredilo v Kucharhof-u posebno razstavo, ki vzbuja zanimanje kmetov i meščanov. Zaključena bo 6. oktobra s praznikom žetve. — 6310 poldnevov so člani krajevne nar.-soc. skupine v Pliberku v minulem poletju posvetili spravljanju letine v pliberški okolici. — Okroglo 100.000 gostov je letos posetilo celovško obrežno kopališče. V oktobru bo otvorjeno kopališče v mestu. Obstojata pa tudi že načrt večjega kopališča s plavalnim bazenom. — Okroglo 500 deklet iz Štajerske se je nahajalo v dekliških taboriščih pri Miklavčevem, v Pliberku, v Zagorju in na Hirschenau. Z vigredjo jih nadomestijo nova dekleta.

Naše gospodarstvo

Skrb za ozlmino.

Za dobro žetev je potrebno dvoje: dobro, namočeno seme in pravilno obdelano polje.

V vsakem žitu je še nekaj plevelnih zrn in zaostalega žitnega zrnja, prsti, kamenčkov in res. Zato je važno, da se žitno seme dobro očisti in da preostane za setev samo enako veliko zrnje. Posebno je potrebno čiščenja letošnje zimsko seme, ki je pri prezimovanju dokaj trpelo. Še važnejše je namakanje. Vse žitne vrste lahko napadejo škodljive glivice, ki povzročajo raznovrstne žitne bolezni. Čim je zrnje v zemlji, se razpasejo in žito začne v svojem prvem razvoju bolehati. Kot protisredstvo služi namakanje ali pacanje semena. V prometu so posebna namakalna sredstva, vendar se bomo posluževali samo uradno priporočanih, ker so sredstva sama merodajna za uspeh ali neuspeh. Previden gospodar bo namakal vse žitno seme, da se tako izogne slehernemu obolenju svojega žita.

Tudi priprava polja je velike važnosti. Rž zahteva usedeno zemljo, da se zamore krepko razvijati. Zanj torej ne bomo globoko orali. Valjanje oranice pa je prej škodljivo ko koristno. Če orjemo v soncu, je dobra brana, da izravna nagromadene kepe prsti. Nato ostane njiva par tednov odprta. Če se na njej pojavi plevel, jo še enkrat prebranamo. Čim težja je zemlja, tem večji bodi odmor med oranjem in setvijo. Izjemo dela pšenica, ki se lahko seje takoj za plugom in brano. A ne rž in ne pšenica ne ljubita vlažne zemlje in ne zrahljane prsti. Čim bolj so brazde zdrobljene, tem varnejše bo mlado seme zamoglo prezimiti. Setveni dan določijo naši gospodarji po stari izkušnji, ki nikakor ne vara. Dan sam se ravna po legi in vremenu. Najprej naj pride na svetlo, če je vreme, tudi zimsko, še skoreniniti in zemljo. Poniž- hko poznej- hoče tudi leži nji- Glavno o žito o ko- zim- ora-